

(อม.๔๙)

คำพิพากษาชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๒/๒๕๖๐

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. ๒/๒๕๖๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๘ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ที่ ๑	
	พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ที่ ๒	
	พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ ที่ ๓	
	พลตำรวจโท สุชาติ เหมือนแก้ว ที่ ๔	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

โจทก์อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๑๘ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่สั่งการและกำกับโดยทั่วไป ซึ่งการบริหารราชการแผ่นดินทั้งปวงรวมถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่สั่งปฏิบัติราชการ กำกับการบริหารราชการกระทรวง หรือทบวง และปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีตามที่ได้รับมอบหมาย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการ

ตำรวจแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจในสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและจำเลยที่ ๔ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มีอำนาจหน้าที่สั่งการและบังคับบัญชาข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลและเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่สั่งการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในเขตกรุงเทพมหานครและรับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติ เมื่อระหว่างวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลากลางคืนและกลางวันต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิด กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกา จำเลยที่ ๑ เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษที่ทำเนียบรัฐบาลชั่วคราวภายในท่าอากาศยานดอนเมือง โดยเรียกจำเลยที่ ๓ เข้ารายงานสถานการณ์การชุมนุมเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และพิจารณาเรื่องการรักษาความสงบในวันประชุมร่วมกันของสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประกาศจะขัดขวางการเข้าประชุมของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อมิให้รัฐบาลแถลงนโยบายต่อวุฒิสภา โดยเคลื่อนมวลชนมาปิดล้อมรัฐสภาตั้งแต่ช่วงค่ำของวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมคณะเดินทางไปพบจำเลยที่ ๒ ที่ทำเนียบรัฐบาลชั่วคราวและรายงานสถานการณ์ให้จำเลยที่ ๒ ทราบ จำเลยที่ ๒ สั่งการให้จำเลยที่ ๓ ไปดำเนินการให้สมาชิกวุฒิสภาเข้าประชุมเพื่อรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาลให้ได้ เมื่อจำเลยที่ ๓ ขอเข้าพบจำเลยที่ ๑ เพื่อรับทราบนโยบาย จำเลยที่ ๒ อธิบายให้จำเลยที่ ๑ ทราบว่า ได้สั่งการให้จำเลยที่ ๓ ไปดำเนินการแล้ว จำเลยที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ดำเนินการเปิดทางให้สมาชิกวุฒิสภาเข้าประชุมให้ได้ กับให้จำเลยที่ ๓ รีบไปปฏิบัติจากการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้จำเลยที่ ๒ เป็นผู้รับผิดชอบแก้ไขสถานการณ์ ติดตามตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกำกับดูแลการรักษาความสงบเรียบร้อยในวันประชุมร่วมกันของสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ประสานสั่งการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานและบุคคลผู้เกี่ยวข้อง ต่อมาวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑.๔๐ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ พร้อมคณะเดินทางไปที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อแจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยกำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเปิดทางให้สมาชิกวุฒิสภาเข้าประชุมให้ได้ ขณะนั้นมีจำเลยที่ ๓ พร้อมคณะเข้ารับฟังการมอบนโยบาย แล้วจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับ หลังจากนั้นจำเลยที่ ๓ แจ้งมติคณะรัฐมนตรีและการมอบนโยบายดังกล่าวให้จำเลยที่ ๔ ทราบ โดยมอบหมายให้จำเลยที่ ๔ รับผิดชอบดำเนินการในฐานะผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘)

และอนุมัติให้ใช้กำลังเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ร้องขอ ต่อมาเวลา ๔.๓๐ นาฬิกา จำเลยที่ ๔ พร้อมคณะได้ร่วมประชุมกำหนดแผนปฏิบัติการ มีการมอบหมายแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติ เวลาประมาณ ๖ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้การสั่งการของจำเลยที่ ๔ ระดมใช้แก๊สน้ำตาชนิดยิงและขว้างผลักระสุนผู้ชุมนุมที่ปิดทางเข้ารัฐสภาบริเวณประตูประสาทเทวฤทธิ์ด้านถนนราชวิถี ต่อเนื่องบริเวณแยกอุโมงค์ใน จนสามารถเปิดเส้นทางได้ เป็นเหตุให้ นายธัญญา กุลแก้ว ขาขาด นางสาวนาฏยา ธิยา นีว้เท้าขาขาดและน้องชายเป็นแผลฉกรรจ์ กับมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ ประกาศลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี เมื่อจำเลยที่ ๑ แลลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ผู้ชุมนุมได้กลับเข้ามาปิดล้อมรัฐสภาทำให้สมาชิกรัฐสภาไม่สามารถออกจากรัฐสภาได้ เวลา ๑๔ นาฬิกา จำเลยที่ ๔ มอบหมายให้ พลตำรวจตรี เอกรัตน์ มีปรีชา รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นำเจ้าหน้าที่ตำรวจผลักระสุนผู้ชุมนุมเพื่อเปิดเส้นทางให้สมาชิกรัฐสภา ออกจากรัฐสภา โดย พลตำรวจตรี เอกรัตน์ เจริญกับ นายวีระ สมความคิด แกนนำผู้ชุมนุม เพื่อขอให้เปิดทาง แต่ได้รับการปฏิเสธ ครั้นเวลา ๑๖.๐๔ นาฬิกา ถึง ๑๗ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเข้าผลักระสุน โดยการยิงแก๊สน้ำตาใส่ผู้ชุมนุมจนสามารถผลักระสุนผู้ชุมนุมถอยร่นพ้นประตูประสาทเทวฤทธิ์ และนำสมาชิกรัฐสภาออกมาจากอาคารรัฐสภาได้ แต่เป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากแก๊สน้ำตาอีกจำนวนมาก นอกจากนั้นมีผู้ชุมนุมจำนวนหนึ่งที่ถูกละเมิดจากแยกการเรือนจะเดินทางผ่านกองบัญชาการตำรวจนครบาล ด้านถนนศรีอยุธยาเพื่อกลับไปยังทำเนียบรัฐบาลแต่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสกัดและยิงด้วยแก๊สน้ำตา กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยซึ่งชุมนุมอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาลทราบเรื่องจึงประกาศให้ผู้ชุมนุมเดินทางไปที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อผลักระสุนเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เปิดเส้นทางถนนศรีอยุธยา จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านหน้าและภายในกองบัญชาการตำรวจนครบาล ยิงแก๊สน้ำตาใส่ผู้ชุมนุมเป็นเหตุให้ นางสาวอังคณา ระดับปัญญาวุฒิ เสียชีวิต นายชิงชัย อุดมเจริญกิจ ข้อมือขาขาด ปอดฉีกขาด กล้องเสียงเสียหาย นายดี แซ่เตียว ขาขาด และมีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่เกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติตามคำสั่งของจำเลยที่ ๔ การที่จำเลยที่ ๑ มีอำนาจยับยั้งการปฏิบัติราชการใด ๆ เมื่อทราบว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บตั้งแต่ช่วงเช้า จำเลยที่ ๑ ควรจะต้องสั่งการเพื่อยับยั้งมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติภารกิจเช่นนี้อีก แต่จำเลยที่ ๑ หาได้สั่งยับยั้งกลับปล่อยปละละเลยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำการอันรุนแรงซ้ำอีกในช่วงบ่ายและค่ำ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้สั่งการให้เปิดทางให้สมาชิกรัฐสภาเข้าประชุมให้ได้ ย่อมเล็งเห็นผลได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องไปสลายผู้ชุมนุมที่ปิดทางเข้ารัฐสภาเพื่อเปิดทางเข้ารัฐสภาด้วยการใช้ความรุนแรง โดยมุ่งหวัง

เพื่อเปิดทางให้ได้ จำเลยที่ ๓ เมื่อทราบว่า การใช้แก๊สน้ำตาทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสย่อมมีอำนาจสั่งการให้หยุดยั้งการกระทำที่เป็นอันตรายต่อประชาชนได้ แต่จำเลยที่ ๓ กลับเพิกเฉยไม่สั่งการให้หยุดยั้งการกระทำดังกล่าว อันเป็นการไม่รับผิดชอบต่อดำแหน่งหน้าที่ของตน จำเลยที่ ๔ เป็นผู้ควบคุมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติการ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่เกินกว่าเหตุมีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต แต่จำเลยที่ ๔ กลับไม่ทบทวนวิธีการปฏิบัติหรือหยุดยั้งการกระทำที่เป็นอันตรายต่อประชาชน ทั้งยังสั่งให้ดำเนินการเช่นเดิมอีกในช่วงบ่ายและค่ำ การกระทำหรือละเว้นการกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด เหตุเกิดที่บริเวณหน้ารัฐสภา ถนนอุทองใน ถนนพิชัย ถนนสุขุขทัย หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาล ลานพระบรมรูปทรงม้า และบริเวณใกล้เคียง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๑๕๗

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๔ ตามฟ้อง

พิเคราะห์พยานหลักฐานจากการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของโจทก์และที่คู่ความไม่อุทธรณ์โต้แย้งกัน ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ ๒ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และจำเลยที่ ๔ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เอกสารหมาย จ. ๘๒ มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในเขตกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติด้วยรัฐบาลภายใต้การนำของจำเลยที่ ๑ ประกาศจะแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยประธานรัฐสภาได้เรียกประชุมร่วมกันของสมาชิกรัฐสภาเพื่อรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาล ณ รัฐสภา ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ตามหนังสือเชิญประชุมและระเบียบวาระการประชุม เอกสารหมาย จ. ๑๓๒ และ จ. ๑๓๓ ขณะเดียวกันกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยซึ่งชุมนุมอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาล ประกาศจะขัดขวางการเข้าประชุมของสมาชิกรัฐสภาเพื่อมิให้รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยเคลื่อนมวลชน

มาปิดล้อมรัฐสภาตั้งแต่ช่วงค่ำของวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ในวันดังกล่าว เวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกา
จำเลยที่ ๑ เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษที่ทำเนียบรัฐบาลชั่วคราวภายในท่าอากาศยานดอนเมือง
โดยเรียกจำเลยที่ ๓ เข้ารายงานสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
ที่ปิดล้อมรัฐสภา จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมคณะเดินทางไปที่ทำเนียบรัฐบาลชั่วคราวและจำเลยที่ ๓
รายงานสถานการณ์ให้จำเลยที่ ๒ ทราบ จำเลยที่ ๒ สั่งการให้จำเลยที่ ๓ กลับไปปฏิบัติหน้าที่
เมื่อจำเลยที่ ๓ ขอเข้าพบจำเลยที่ ๑ เพื่อรับทราบนโยบาย จำเลยที่ ๒ อธิบายให้จำเลยที่ ๑
ทราบว่าได้สั่งการให้จำเลยที่ ๓ ไปดำเนินการแล้ว จำเลยที่ ๑ จึงสั่งการให้จำเลยที่ ๓ รีบไปปฏิบัติ
จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมคณะได้เดินทางกลับไปยังกองบัญชาการตำรวจนครบาล ก่อนการประชุม
คณะรัฐมนตรี นายชูศักดิ์ ศิรินิล เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ประสานงานสอบถาม นายชัย ชิดชอบ
ประธานรัฐสภาว่าจะเลื่อนหรือย้ายสถานที่ประชุมรัฐสภาได้หรือไม่ ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเลื่อน
หรือย้ายสถานที่ประชุมได้เนื่องจากเวลากระชั้นชิดเกินไปและการย้ายสถานที่ประชุมต้องได้รับการลงมติ
จากสมาชิกรัฐสภา ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติให้เตรียมพร้อมที่จะแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามกำหนดเดิม
และมอบหมายให้จำเลยที่ ๒ ติดตามตรวจสอบสถานการณ์และกำกับดูแลการรักษาความสงบเรียบร้อย
ในวันประชุมร่วมกันของสมาชิกรัฐสภา โดยให้ประสานสั่งการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงาน
และบุคคลผู้เกี่ยวข้องตามสรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เอกสารหมาย จ. ๘๖ และ จ. ๑๓๕
ต่อมาเวลา ๑.๔๐ นาฬิกา ของวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๒ พร้อมคณะเดินทางไป
ที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อแจ้งมติคณะรัฐมนตรีแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและมอบนโยบาย
ให้ดำเนินการให้สมาชิกรัฐสภาเข้าประชุมเพื่อรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาล โดยมีจำเลยที่ ๓
พร้อมคณะเข้ารับฟังการมอบนโยบายตามบันทึกการถอดเทปการประชุม เอกสารหมาย จ. ๙๒
และภาพถ่าย หมายเลข จ. ๙๔ ส่วนจำเลยที่ ๔ ไม่ได้เข้ารับฟังเพราะไปปฏิบัติภารกิจอื่น จากนั้นจำเลยที่ ๒
เดินทางกลับ เมื่อจำเลยที่ ๔ เดินทางกลับมากองบัญชาการตำรวจนครบาล จำเลยที่ ๓ ได้แจ้ง
มติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของจำเลยที่ ๒ ให้จำเลยที่ ๔ ทราบ และจำเลยที่ ๔ พร้อมคณะ
ได้ร่วมประชุมกำหนดแผนปฏิบัติการ โดยมอบหมายแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติ ต่อมาเวลาประมาณ ๖ นาฬิกา
เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาชนิดยิงและขว้างผลักดันผู้ชุมนุมที่ปิดทางเข้าอาคารรัฐสภาบริเวณประตู
ประสาธเทววิทีร์ด้านถนนราชวิถีต่อเนื่องบริเวณแยกอุโมงใน จนสามารถเปิดทางให้คณะรัฐมนตรี

และสมาชิกรัฐสภาเข้าร่วมประชุมได้จากเหตุการณ์ดังกล่าวมี นายธัญญา กุลแก้ว ขาขาด นางสาวนาฏยา ธิยานิวเท่าขาขาดและน้องชายมีบาดแผลฉกรรจ์ ก็มีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก ครั้นเวลาประมาณ ๙ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ในระหว่างจำเลยที่ ๑ แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ผู้ชุมนุมกลับเข้ามาปิดล้อมรัฐสภาอีกครั้ง เมื่อจำเลยที่ ๑ แถลงนโยบายเสร็จ จำเลยที่ ๑ คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาไม่สามารถเดินทางออกจากรัฐสภาได้ จำเลยที่ ๑ และสมาชิกรัฐสภาบางส่วนต้องปีนกำแพงออกมาและสำนักงานตำรวจแห่งชาตินำเฮลิคอปเตอร์มารับจำเลยที่ ๑ ออกไป แต่มีคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาบางส่วนยังติดอยู่ในรัฐสภา จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา พลตำรวจตรี เอกรัตน์ มีปรีชา รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นำเจ้าหน้าที่เดินทางไปแยกการเรือนและเจรจากับ นายวีระ สมความคิด แกนนำผู้ชุมนุม เพื่อขอให้เปิดทางแต่ได้รับการปฏิเสธ พลตำรวจตรี เอกรัตน์ จึงนำเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าผลักดันผู้ชุมนุม โดยใช้แก๊สน้ำตาจนสามารถผลักดันผู้ชุมนุมจากบริเวณแยกการเรือนถอยร่นพันประตูประสาทเทวฤทธิ์และนำคณะรัฐมนตรีกับสมาชิกรัฐสภาออกมาจากรัฐสภาได้ ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก ต่อมากลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเดินทางไปชุมนุมที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาล พลตำรวจตรี โกสินทร์ บุญสร้างเจรจากับผู้ชุมนุมถอยกลับไป แต่ผู้ชุมนุมไม่ยินยอมและทำร้าย พลตำรวจตรี โกสินทร์ จนสลบ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านหน้าและภายในกองบัญชาการตำรวจนครบาลยิงแก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุม ทำให้ นางสาวอังคณา ระดับปัญญาวุฒิ เสียชีวิต นายชิงชัย อุดมเจริญกิจ ข้อมือขาขาด ปอดฉีกขาด กล่องเสียงเสียหาย และ นายตี๋ แซ่เตียว ขาขาด ก็มีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก ตามภาพถ่ายและบัญชีผู้บาดเจ็บ เอกสารหมาย จ. ๗๐ ถึง จ. ๗๒ และ จ. ๘๔ หลังเกิดเหตุ คณะกรรมาธิการวุฒิสภารายงานว่ามีผู้เสียชีวิต ๒ ราย และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๔๗๑ ราย ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้อง โจทก์มิได้อุทธรณ์ขอให้ลงโทษ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ คดีสำหรับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ จึงเป็นอันยุติ

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของโจทก์หรือไม่ จำเลยที่ ๔ ยื่นคำแก้อุทธรณ์ว่า โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษเฉพาะจำเลยที่ ๔ ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยไม่ได้อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงไม่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของโจทก์ เห็นว่า พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้บังคับขณะโจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ มาตรา ๙ บัญญัติว่า ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้ (๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายรัฐมนตรี รัฐมนตรี ...กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา...(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่น เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) เมื่อคดีนี้มีมูลแห่งคดี เป็นการกล่าวหาจำเลยที่ ๔ เป็นตัวการในการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการร่วมกับ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โจทก์ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การที่โจทก์ไม่อุทธรณ์ขอให้ลงโทษ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ทำให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของโจทก์ คำแก้อุทธรณ์ของจำเลยที่ ๔ ข้อนี้นิ่งไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า อุทธรณ์ของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ในปัญหานี้ จำเลยที่ ๔ ต่อสู้ว่า ขณะโจทก์ยื่นอุทธรณ์ยังไม่ได้ประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงต้องบังคับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๘ วรรคสาม อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด โดยผู้มีส่วนอุทธรณ์ต้องเป็นผู้ต้องคำพิพากษาและมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อุทธรณ์ของโจทก์ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นว่า ขณะโจทก์ยื่นอุทธรณ์ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา” แม้ความในวรรคท้ายจะบัญญัติว่า หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ตามวรรคสี่และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

ตามวรรคห้า ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และปรากฏว่าในขณะที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์ยังไม่มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนแล้วว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำพิพากษา อันเป็นบทบัญญัติรับรองและคุ้มครองที่มีลักษณะการให้สิทธิย่อมมีผลใช้บังคับทันที และเป็นไปตามหลักการที่บัญญัติในมาตรา ๒๕ วรรคสองที่ว่า “สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มี การตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ” ฉะนั้น โจทก์จึงมีสิทธิอุทธรณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ได้ทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับในขณะที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ว่าต้องเป็นผู้ที่ต้องคำพิพากษาและมีพยานหลักฐานใหม่ อุทธรณ์โจทก์จึงไม่ต้องห้าม ส่วนที่จำเลยที่ ๔ ยกข้อต่อสู้ว่า โจทก์อุทธรณ์เฉพาะจำเลยที่ ๔ เพียงคนเดียว ทั้งที่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเกี่ยวกับจำเลยทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ไม่อาจแยกจากกัน จึงเป็นการดำเนินคดีโดยไม่สุจริต นอกจากนี้กรณีการสลายการชุมนุมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เมื่อปี ๒๕๕๓ โจทก์วินิจฉัยว่าผู้กำหนดนโยบายและควบคุมสั่งการ ไม่มีมูลความผิด แต่คดีนี้โจทก์กลับวินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย และจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติต้องรับผิด ทั้งที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อผู้ชุมนุมทางการเมืองเช่นเดียวกัน จึงเป็นการเลือกปฏิบัติ องค์กรวินิจฉัยอุทธรณ์มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลความผิด รวมถึงการใช้สิทธิอุทธรณ์จำเลยคนใดหรือไม่ เป็นดุลพินิจของโจทก์ที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจากการไต่สวนข้อเท็จจริงในสำนวนแต่ละคดี คำแก้อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยที่ ๔ ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ปัญหาต้องวินิจฉัยในประการสุดท้ายว่า จำเลยที่ ๔ กระทบความผิดตามฟ้องหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๔ สามารถดำเนินการเลื่อนวันประชุมรัฐสภาหรือเปลี่ยนสถานที่ประชุม

เพื่อหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนผู้ชุมนุมได้ เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๔ เป็นผู้บัญชาการตำรวจนครบาลและได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ การจะเลื่อนวันประชุมรัฐสภาหรือเปลี่ยนสถานที่ประชุมไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ ๔ แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองที่จะตัดสินใจ และข้อเท็จจริงได้ความว่า ในคืนวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ นายชูศักดิ์ ศิรินิล เลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ประสานงานกับประธานรัฐสภาแล้ว ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเลื่อนหรือย้ายสถานที่ประชุมได้ เนื่องจากแจ้งเวลากระชั้นชิดเกินไปและการย้ายสถานที่ประชุมต้องได้รับการลงมติจากสมาชิกรัฐสภา เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้เตรียมพร้อมแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามกำหนดเดิม จำเลยที่ ๔ จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่จะต้องผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อเปิดทางเข้ารัฐสภา ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ต่อไปมีว่า การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้การบังคับบัญชาของจำเลยที่ ๔ ในฐานะผู้บัญชาการเหตุการณ์ใช้แก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมเพื่อเปิดทางให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเข้าประชุมรัฐสภาในช่วงเช้า และใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อนำคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาออกจากรัฐสภาในช่วงบ่าย กับเหตุการณ์ใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมที่บริเวณหน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลในช่วงค่ำของวันเกิดเหตุ เป็นไปตามขั้นตอนของแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘) และเป็นการกระทำเกินกว่าเหตุ หรือไม่ เห็นว่า เหตุการณ์ในช่วงเช้าของวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงได้ความจาก พันตำรวจเอก ลือชัย สูดยอด ซึ่งได้รับมอบหมายให้นำกำลังไปผลักดันผู้ชุมนุมที่ประตูรัฐสภาเพื่อเปิดทางให้สมาชิกรัฐสภาเข้าประชุมให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าได้มีการเจรจากับผู้ชุมนุมมาตั้งแต่ช่วงหัวค่ำของวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่การเจรจาไม่ประสบผลสำเร็จ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ มณีอินทร์ พันตำรวจโท สำเร็จ ส่งเสียง และ ร้อยตำรวจโท สละ สีนวลพลอย เบิกความยืนยันว่า ก่อนใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมนั้น พันตำรวจโท สำเร็จ และพลขับนำรถโมบาย (รถเย็นทั่วหล้า) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชุมนุมที่ปิดทางเข้าออกรัฐสภาและบริเวณถนนราชวิถีด้านประตูประสาธเทวฤทธิ์สลายตัวไปชุมนุมบริเวณถนนอุทองในส่วน พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ประกาศเตือนทางโทรโข่ง แต่ผู้ชุมนุมไม่เชื่อฟัง ทำให้ต้องประกาศต่อไปว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก หากไม่สำเร็จจะใช้กำลังผลักดันและใช้แก๊สน้ำตาต่อมาในเวลา ๖ นาฬิกาเศษ จึงมีการใช้แก๊สน้ำตา สอดคล้องกับ นายนนทสิทธิ์ นิตยเมธา ช่างภาพศูนย์ภาพเดอะเนชั่นที่เบิกความว่า เวลาประมาณ ๖ นาฬิกา พยานประจำจุดบริเวณแนวลาดหนาม

บนถนนราชวิถีด้านผู้ชุมนุมที่จะมุ่งหน้าไปแยกการเรือน ได้ยื่นเจ้าหน้าที่ตำรวจพูดผ่านเครื่องขยายเสียง จับใจความได้ว่าให้ผู้ชุมนุมถอยไปที่ถนนอุทองใน พยานเข้าใจว่าเป็นการเตือน หลังจากนั้นประมาณสิบนาที ได้ยินเสียงคล้ายระเบิดด้านประตูรัฐสภา แม้ นายสกล สนธิรัตน์ ผู้สื่อข่าวสำนักเนชั่นให้การต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจยิงแก๊สน้ำตาโดยไม่ประกาศเตือน แต่พยานอยู่ในกลุ่มพันธมิตร ที่หน้ารัฐสภาซึ่งมีเสียงปราศรัยของผู้นำการชุมนุม สาเหตุที่พยานไม่ได้ยินเสียงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงอาจเป็นเพราะเสียงปราศรัยของผู้นำการชุมนุมกลบเสียงเตือนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งตามแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘) ในขั้นตอนที่ ๒ ขั้นการป้องกัน (ขณะเกิดเหตุ) ข้อ (๔) ระบุว่า “ใช้การเจรจาต่อรอง หรือปฏิบัติการใด ๆ เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ โดยใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก” แต่ไม่ได้กำหนด รายละเอียดของมาตรการจากเบาไปหาหนักนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างไร ดังนั้น การใช้มาตรการ จากเบาไปหาหนักจึงต้องมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ซึ่งก็ได้ความว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการเจรจากับผู้ชุมนุมตั้งแต่ช่วงค่ำของคืนวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ และเช้าของวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ก่อนใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุม เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการประกาศแจ้งเตือนผู้ชุมนุมแล้ว อีกทั้งข้อเท็จจริงได้ความจาก พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ กับ ร้อยตำรวจโท สละ ว่า ขณะเดินหน้าใช้โล่ เข้าผลักดันผู้ชุมนุม กลับถูกกลุ่มผู้ชุมนุมทางด้านถนนพิชัยยิงหนังสติ๊ก ขว้างก้อนหิน ท่อนไม้ ขวดน้ำ และประทัดเข้าใส่ ไม่มีท่าทีว่าจะถอย พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ จึงสั่งการให้ใช้แก๊สน้ำต่ายิงเข้าใส่ แนววางรถยนต์ของกลุ่มผู้ชุมนุมในระยะ ๕๐ หลา เพื่อให้ผู้ชุมนุมออกไป หากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้าใกล้ผู้ชุมนุมเกินไปอาจจะเกิดอันตรายจากอาวุธปืน ระเบิดปิงปอง และคันธงเหล็กแหลมของผู้ชุมนุมได้ ทั้งยังอาจเกิดอันตรายจากน้ำมันที่กลุ่มผู้ชุมนุมราดไว้ด้วย เมื่อผลักดันผู้ชุมนุมจนผู้ชุมนุมถอยร่น พันแนวประตูประสาทเทวฤทธิ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงหยุดยิงแก๊สน้ำตาแล้วหยุดตั้งแถวตริ่งกำลัง รักษาพื้นที่ไว้ ตามพฤติการณ์ที่ได้ความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อาจผลักดันผู้ชุมนุม โดยใช้โล่ในระยะประชิดได้เพราะอาจเกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งได้ความว่ากองบัญชาการ ตำรวจนครบาลมีหนังสือขอรถดับเพลิงจากกรุงเทพมหานครตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑ ตามหนังสือเอกสารหมายเลข ล.๑๘๑ และ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ เบิกความว่า ได้โทรศัพท์ติดต่อประสานงาน ขอรถดับเพลิงจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่ไม่สามารถติดต่อได้ ทำให้ไม่สามารถใช้น้ำฉีด ผลักดันผู้ชุมนุมก่อนใช้แก๊สน้ำตาได้ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมให้เปิดทาง

เพื่อไม่ต้องเข้าประวัติกลุ่มผู้ชุมนุม จึงเป็นวิธีดำเนินการที่จำเป็นและเหมาะสมภายใต้สถานการณ์คับขันเช่นนั้น แม้การสลายการชุมนุมจะมีผู้ได้รับบาดเจ็บหลายคนโดย นายธัญญา กุลแก้ว ได้รับบาดเจ็บสาหัสสาหัสช้ำขาด แต่ได้รับความจากถ้อยคำของ พันตำรวจเอก กำธร อู่เจริญ ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ในวันรุ่งขึ้นพยานไปตรวจที่เกิดเหตุบริเวณที่ นายธัญญา ขาขาด พบสารโปแตสเซียมคลอเรต อันเป็นสารประกอบของลูกระเบิดดินดำหรือดินเทาอยู่ที่พื้นและฝาผนัง สารดังกล่าวไม่มีอยู่ในแก๊สน้ำตา แต่จะมีอยู่ในระเบิดป้องกัน หรือพลุไฟที่นำมาดัดแปลงเป็นระเบิด และตามรายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เอกสารหมาย ล. ๑๐๗ ระบุว่า ในที่เกิดเหตุมีร่องรอยของคราบเขม่าวัตถุระเบิดสีดำบริเวณเสาและพื้น พบหลุมระเบิดขนาดกว้างประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ลึก ๓ เซนติเมตร เชื่อว่ามีการระเบิดจากรเบิดแสวงเครื่องที่ทำขึ้นเอง โดยใช้วัตถุระเบิดแรงต่ำประเภทดินดำหรือดินเทา น้ำหนักไม่เกิน ๕๐๐ กรัม จูระเบิดด้วยสายชนวน หรือขวางปาให้เกิดการเสียดสี ทำให้เกิดระเบิดเป็นเหตุให้ นายธัญญา ได้รับบาดเจ็บสาหัสดังกล่าวและเป็นไปไม่ได้ที่การบาดเจ็บของ นายธัญญา จะเกิดจากแก๊สน้ำตา ที่มีสารระเบิด RDX เพียง ๗ กรัม ทั้งตามประมวลกฎหมายเหตุการณ์หมาย จ. ๗๐ ก็ปรากฏคราบเขม่า บริเวณหน้าประตูประสาทเทวฤทธิ์ สอดคล้องกับคำให้การของ พลตำรวจตรี ภูวดล วุฑฒกนก และ พันเอก ขาติชาย สุคนธสิงห์ ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำนองเดียวกันว่าแก๊สน้ำตา ไม่มีความรุนแรง ไม่มีสะเก็ดระเบิดที่จะทำอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตหรือแขนขาขาดได้เพราะมีสาร RDX เพียง ๗ กรัม พันตำรวจเอก สมภพ พุฒศรี เบิกความว่า สาร RDX ในแก๊สน้ำตาเป็นสารบริสุทธิ์ เมื่อเกิดการขยายตัวหรือระเบิดจะไม่ทิ้งคราบเขม่าใด ๆ พลตำรวจโท อัมพร จารุจินดา ก็เบิกความ ตอบทนายจำเลยที่ ๓ ว่า ที่ผ่านมาในประเทศไทยไม่เคยปรากฏว่ามีผู้เสียชีวิต หรือแขนขาขาด จากการใช้แก๊สน้ำตา ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนจึงฟังไม่ได้แน่ชัดว่า นายธัญญา ได้รับบาดเจ็บสาหัส จากแก๊สน้ำตาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ผลักดันผู้ชุมนุม ทั้งการใช้แก๊สน้ำตามีการใช้ในระยะเวลาไม่นาน หลังจากผลักดันผู้ชุมนุมจนสามารถเปิดทางเข้ารัฐสภาตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพียงตั้งแถวเป็นแนวป้องกันผู้ชุมนุมไว้เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดัน กลุ่มผู้ชุมนุมตามความจำเป็นและไม่เกินกว่าเหตุโดยไม่มีเจตนาเพื่อให้ผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บ

ส่วนเหตุการณ์ในช่วงบ่ายได้ความว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันผู้ชุมนุมจนเปิดทาง ให้คณะรัฐมนตรีกับสมาชิกรัฐสภาเดินทางเข้าไปประชุมรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาลในรัฐสภาได้แล้ว

ระหว่างการประชุมแถลงนโยบาย ผู้ชุมนุมเข้ายึดพื้นที่ด้านประตูประสาธเทวฤทธิ์คินจนเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องถอยร่นและไม่ได้ตอบโต้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าไม่ต้องการทำร้ายผู้ชุมนุม จนกระทั่งผู้ชุมนุมสามารถปิดล้อมทางเข้าออกรัฐสภา ใช้โซ่คล้องล็อกประตูรัฐสภาไว้ได้ทุกด้าน ตัดน้ำตัดไฟ และเมื่อการแถลงนโยบายของรัฐบาลเสร็จสิ้นแล้ว กลุ่มผู้ชุมนุมไม่ยอมให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเดินทางออกจากรัฐสภา และได้ความจาก นายชูศักดิ์ ศิรินิล นายสุชุมพงศ์ โง่นคำ นายสุชาติ ไลยน้ำเงิน และ นายทองสุข ศรีชัย ว่าแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนข่มขู่คุกคามว่า ช่ามัน ๆ และกลุ่มผู้ชุมนุมมีท่าทีว่าอาจจะบุกเข้าไปทำร้ายคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาที่อยู่ภายในรัฐสภา เจ้าหน้าที่ตำรวจยอมมีเหตุผลและความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อเปิดทางได้ ในการปฏิบัติภารกิจกล่าวได้ความจากถ้อยคำของ พลตำรวจตรี เอกรัตน์ ที่ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา จำเลยที่ ๔ สั่งการให้พยานนำกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าผลักดันทางด้านแยกรถเพื่อเปิดประตูประสาธเทวฤทธิ์ให้สมาชิกรัฐสภาเดินทางออกมา พยานเรียกประชุมหัวหน้าหน่วยที่จะร่วมปฏิบัติการโดยกำชับผู้ที่จะใช้แก๊สน้ำตาให้ยิงลงพื้น ห้ามยิงใส่ตัวคน หลังจากนั้นได้เจรจากับ นายวีระ เพื่อขอให้กลุ่มผู้ชุมนุมเปิดทาง แต่ นายวีระ แจ้งว่า ไม่มีอำนาจ ต้องปรึกษาแกนนำก่อน พยานรอการตัดสินใจของแกนนำประมาณ ๑ ชั่วโมง ต่อมา นายวีระ มาบอกว่า เปิดทางให้ไม่ได้ เมื่อเวลา ๑๖.๐๔ ถึง ๑๗ นาฬิกา จึงสั่งการให้ยิงแก๊สน้ำตาจนสามารถผลักดันผู้ชุมนุมได้ แต่ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมตอบโต้และยิงปืนเข้าใส่ จนเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ จากนั้นเวลา ๑๘.๔๕ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาอีกครั้งเพื่อผลักดันผู้ชุมนุมที่ปิดทางนำเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ถูกยิงได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล และเปิดทางให้สมาชิกรัฐสภาที่เหลือเดินทางออกมา โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกยิงได้รับบาดเจ็บในการปฏิบัติหน้าที่ช่วงบ่าย ๔ คน ตามเอกสารหมาย จ. ๘๔ รวมทั้งมีรถยนต์ของผู้ชุมนุมระเบิดที่หน้าพรรคชาติไทย ตามสำเนาภาพถ่าย หมายเลข ล. ๕๗ บ่งชี้ว่าเหตุการณ์ในขณะนั้นมีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ หากไม่รีบผลักดันผู้ชุมนุมให้เปิดทางจนมีดคำ อาจเกิดเหตุบานปลายทวีความเสียหายเพิ่มขึ้น อีกทั้งระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันผู้ชุมนุมได้ใช้ไม้ กระบอง คันธง เหล็กแหลมตี ใช้หนังสือตียิงลูกเหล็ก ลูกแก้ว และหัวนอต ขว้างปาสิ่งของ ขีปนาวุธชนิดชน และทับเจ้าหน้าที่ตำรวจบาดเจ็บและบาดเจ็บสาหัสหลายราย ตามรายงานสรุปผลการปฏิบัติการกิจและประมวลภาพเหตุการณ์ เอกสารหมาย ล. ๓๓ ล. ๕๔ ถึง ล. ๖๑ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อเปิดทางช่วยคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาและผู้ที่ยึดอยู่ในรัฐสภา และนำเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งถูกยิงได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ย่อมมีความจำเป็นและมีเหตุผลเพียงพอ สำหรับเหตุการณ์ในช่วงค่ำที่ผู้ชุมนุมไปชุมนุมอยู่ที่ด้านหน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาล ข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันกลุ่มผู้ชุมนุมในช่วงเช้าและช่วงบ่าย และนำคณะรัฐมนตรี และสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเดินทางออกจากรัฐสภาไปได้แล้ว ผู้ชุมนุมจำนวนมากเดินทางมา ที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลประจันหน้ากับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พลตำรวจตรี โกสินทร์ บุญสร้าง เข้าไปเจรจากับผู้ชุมนุม แต่ถูกผู้ชุมนุมขว้างด้วยก้อนเหล็กจนสลบและผู้ชุมนุมพยายามฝ่าแนวกันลวดหนาม ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจวางเป็นแนวกันไว้ โดยไม่ปรากฏเหตุผลอันใดที่ผู้ชุมนุมต้องเดินทางผ่าน หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อกลับไปทำเนียบรัฐบาลตามที่กล่าวอ้าง ประกอบกับเหตุการณ์ ในช่วงบ่ายมีการใช้ปืนยิง ใช้อาวุธแทงและตีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เผชิญหน้ากับผู้ชุมนุม ขับรถชนแล้วทับ จนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บหลายคน ทั้งเกิดระเบิดในรถยนต์ของผู้ชุมนุมรายหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจสันนิษฐานว่าผู้ชุมนุมมีวัตถุระเบิดไว้ในครอบครองและเตรียมจะใช้วัตถุระเบิด เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สินของทางราชการ มิให้ถูกทำลาย ในขณะที่นั้นเป็นเวลามืดค่ำแต่กลุ่มผู้ชุมนุมพยายามฝ่าแนวกันลวดหนามเข้ามา เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีเหตุผลความจำเป็นต้องใช้แก๊สน้ำตาเพื่อผลักดันผู้ชุมนุมอย่างเร่งด่วน หากปล่อยเวลาให้เนิ่นช้าออกไปอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลและความเสียหายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นได้ ประกอบกับ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ มณีอินทร์ เบิกความตบหนายจำเลยที่ ๓ ว่า กลุ่มผู้ชุมนุม ประกาศทางเครื่องขยายเสียงว่าจะบุกเข้ามาเผากองบัญชาการตำรวจนครบาล และตามบันทึก สถานการณ์ด้านการข่าวเอกสารหมาย จ. ๑๑๓ รายงานว่า เวลา ๒๒.๒๖ นาฬิกา มีการขว้างปา ระเบิดเพลิงใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมไม่มีทาง หลีกเหตุปะทะได้ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุม เพื่อป้องกันภัยอันตราย ที่อาจเกิดขึ้นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติและทรัพย์สินของกองบัญชาการตำรวจนครบาลเป็นการปฏิบัติ ที่เหมาะสมภายใต้สภาวะการณ์เช่นว่านั้น แม้ว่าโจทก์จะมีพยานผู้ได้รับบาดเจ็บ คือ นางปณณรัตน์ เปี่ยมปิ่นเศษ นายดี แซ่เตียว นายชิงชัย อุดมเจริญกิจ เบิกความเป็นพยาน และมี นางสาวอุมาพร มั่นคง กับ ว่าที่ร้อยตรี นพพล เดชาฤทธิ์ ได้ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทำนองเดียวกันว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ยิ่งแก๊สน้ำตาเข้าไปใส่ผู้ชุมนุมโดยไม่แจ้งเตือนก่อน และน่าจะมีการใช้วัตถุระเบิดอื่นด้วย จนทำให้พยานทั้งห้าได้รับบาดเจ็บสาหัส แต่เมื่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นไปในลักษณะชุลมุนและสับสนอลหม่าน พยานทั้งห้าปากดังกล่าวยอมจำเป็นต้องหลบภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตน จึงน่าจะเชื่อว่าพยานทั้งห้าเพียงแต่คาดเดาบาดแผลที่ตนได้รับนั้นน่าจะเกิดจากแก๊สน้ำตาเท่านั้น ส่วนการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้ชุมนุมในที่เกิดเหตุดังกล่าวนั้นเกิดจากแก๊สน้ำตาหรือไม่ พลอากาศตรี นายแพทย์วิชาญ เปี้ยวนิม ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความว่า พยานเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ศพ นางสาวอังคณา ระดับปัญญาวุฒิ พบว่าสภาพศพปนเปื้อนด้วยแก๊สน้ำตา พยานมีความเห็นว่า นางสาวอังคณา เสียชีวิตจากแรงระเบิด พบสาร C-4 อยู่ที่เสื้อผ้า บาดแผลภายนอกพบว่ามีเขม่าดำและรอยไหม้เป็นหย่อม ๆ ปอดและอวัยวะภายในฉีกขาด ตรวจที่ปอดพบว่าเข้ากันได้กับลักษณะที่เกิดจากแรงระเบิด แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดจากระเบิดชนิดใด สภาพบาดแผลภายนอกเกิดจากของแข็งไม่มีคม มีความร้อนและมีแรงอัด สาเหตุที่ทำให้เกิดบาดแผลเช่นนี้เป็นการระเบิดใกล้ตัว แต่ไม่ประชิดตัว แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าห่างออกไปเท่าใดมีการหักของกระดูกซี่โครงเป็นแนวยาวตลอด ๑ - ๑๒ ซี่ ลักษณะที่ถูกแรงอัดหรือแรงกระแทกจากภายนอก หากเป็นการระเบิดที่ประชิดตัวจะทำให้ซี่โครงแตกเป็นชิ้น และตามรายงานผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยสถาบันนิติเวชวิทยา เอกสารหมายเลข จ. ๙๑ ระบุบริเวณที่พบศพ นางสาวอังคณา ว่าพบคราบสีดำบนพื้นถนน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ เมตร ซึ่ง พันตำรวจเอก สมภพ เบิกความว่า บริเวณที่เกิดเหตุที่มีผู้ได้รับบาดเจ็บขาขาดหรือถึงแก่ความตาย ตรวจพบคราบเขม่าดินดำ แสดงว่าไม่ได้เกิดจากแก๊สน้ำตา การพบคราบสีดำบนพื้นถนนดังกล่าว จึงเป็นข้อบ่งชี้ในเบื้องต้นว่ามีวัตถุระเบิดชนิดอื่นที่ทำให้เกิดคราบสีดำ อาจจะมีใช่เป็นผลการระเบิดจากแก๊สน้ำตา และยังได้ความจากคำเบิกความของ พันตำรวจเอก สมภพ อีกว่า พยานตรวจพบสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของ C-4 ที่เสื่อยัดสีเหลือง และเสื่อชั้นในของ นางสาวอังคณา บริเวณที่เป็นรอยไหม้ โดยแก๊สน้ำตาไม่มีสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของ C-4 อยู่แน่นอน และยืนยันว่า นางสาวอังคณา ไม่ได้เสียชีวิตจากแก๊สน้ำตาแต่เสียชีวิตจากระเบิด C-4 สอดคล้องกับคำเบิกความของ พันตำรวจเอก ทวีศักดิ์ ชาติเชื้อ ที่ว่าแก๊สน้ำตาของสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งชนิดยิงและขว้างไม่พบสารระเบิดชนิด C-4 ส่วนที่ พลตำรวจโท อัมพร จารุจินดา และแพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความว่า นางสาวอังคณา ถึงแก่ความตายจากแก๊สน้ำตาของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ก็ปรากฏว่าพยานทั้งสอง

ไม่ได้เป็นผู้ตรวจศพของ นางสาวอังคณา โดยตรง ประกอบกับ พลตำรวจโท อัมพร เบิกความตอบนาย จำเลยที่ ๓ ว่า ที่มีความเห็นว่า นางสาวอังคณา เสียชีวิตจากแก๊สน้ำตาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นก็โดยพิจารณาจากลักษณะที่เกิดเหตุ วัตถุพยานที่เห็นในภาพที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ บาดแผล การที่ยังมีแก๊สน้ำตาดูดอยู่ที่เสื้อผ้า และมีคราบไฟไหม้ คำเบิกความของพยานทั้งสองปากดังกล่าวจึงเป็นเพียงความเห็น ทั้ง พลตำรวจโท อัมพร ยังเบิกความว่า เป็นไปได้อยู่ทางเดียวว่า นางสาวอังคณา ถูกกระสุนแก๊สน้ำตาตกลงพื้นแล้วยังไม่ระเบิด วิ่งเสียบเข้าไปข้างหน้าระหว่างแขนและลำตัวโดยผู้ตายเสียชีวิตในท่ากึ่งนั่งกึ่งหมอบคว่ำหน้าอยู่ อันเป็นการถูกระเบิดในลักษณะประชิดตัว ซึ่งขัดแย้งกับ พลอากาศตรี นายแพทย์วิชาญ ที่มีความเห็นว่า สภาพบาดแผลของ นางสาวอังคณา เป็นการระเบิดใกล้ตัว แต่ไม่ประชิดตัว เพราะมิฉะนั้นจะทำให้ซี่โครงแตกเป็นชิ้น สำหรับการบาดเจ็บของ นายชิงชัย และ นายตี ตามภาพถ่ายการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เอกสารหมาย จ. ๙๑ ก็ระบุว่าพบคราบสีดำในที่เกิดเหตุเช่นเดียวกัน ซึ่งคราบสีดำดังกล่าวไม่ได้เกิดจากแก๊สน้ำตาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังที่ได้วินิจฉัยไว้แล้ว ข้อเท็จจริงจึงยังฟังไม่ได้แน่ชัดว่าการที่ นางสาวอังคณา ถึงแก่ความตายและ นายชิงชัย กับ นายตี รวมทั้งบุคคลอื่นที่ได้รับบาดเจ็บในเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการระเบิดของแก๊สน้ำตาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ในเหตุการณ์ แม้เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันผู้ชุมนุมที่ปิดล้อมรัฐสภาในช่วงเช้าและบ่ายมีผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บแต่ในขณะนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใด ๆ ที่ยืนยันหรือพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างแน่ชัดว่าการบาดเจ็บของผู้ชุมนุมดังกล่าวเกิดจากการใช้แก๊สน้ำตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะแก๊สน้ำตาเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งในการควบคุมฝูงชนและขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นมีเพียงแก๊สน้ำตาเท่านั้นที่สามารถควบคุมหยุดยั้งผู้ชุมนุมได้ทั้งประเทศไทยก็มีประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี เอกสารหมาย ล. ๓๔๑ กำหนดให้แก๊สน้ำตาเป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ควบคุมฝูงชน จำเลยที่ ๔ ย่อมไม่อาจทราบว่าจะแก๊สน้ำตาที่ใช้ไปนั้นมีการระเบิดหรือมีอนุภาครุนแรง พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ร้อยตำรวจโท สละ ต่างเบิกความว่า แก๊สน้ำตาไม่สามารถทำให้เกิดบาดแผลได้ ไม่เคยมีผู้ได้รับบาดเจ็บแขนขาขาดหรือเสียชีวิตจากการใช้แก๊สน้ำตามาก่อน มีการฝึกยิงแก๊สน้ำตาของสาธารณรัฐประชาชนจีนมาก่อนหลายครั้ง และเคยมีแก๊สน้ำตาระเบิดตรงหน้าแต่ไม่เคยได้รับบาดเจ็บหรือเป็นอันตราย เจ้าหน้าที่ตำรวจยังเคยใช้แก๊สน้ำตาดังกล่าวในปฏิบัติการที่บ้านสี่เสาเทเวศร์มาก่อนหน้านั้น โดยไม่ปรากฏว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าแก๊สน้ำตาเป็นเพียงเครื่องมือควบคุมฝูงชนเท่านั้น ไม่ใช่อาวุธที่จะทำร้ายผู้ชุมนุม

ให้เกิดอันตรายหรือเสียชีวิตได้ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีมติเป็นเสียงข้างมากกว่า การที่จำเลยที่ ๔ สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลในช่วงค่ำ ยังไม่เพียงพอให้รับฟังว่าจำเลยที่ ๔ มีเจตนาพิเศษเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่ ใช้แก๊สน้ำตาทำร้ายผู้ชุมนุมให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือถึงแก่ความตาย การกระทำของจำเลยที่ ๔ จึงไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของโจทก์ไม่จำต้องวินิจฉัยเพราะไม่เปลี่ยนแปลงผลแห่งคดี ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน.

นางอุบลรัตน์ ลุยวิกัย

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์

นายวิชัย เอื้ออังกณกุล

นายพรเทพ อัมพรกลิ่นแก้ว

นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์

นายสุนทร ทรงฤกษ์

นายสุรพันธุ์ ละอองมณี

นายทวี ประจวบลาภ

นายชัยยุทธ ศรีจำนงค์